

אמנון זיכרוני

(בתמונה עם

ח"כ יוסי שריד)

מדווח על ביקור

מישלחת היונים"

בברית-המועצות

קצת יותר מ-6% של השכר הממוצע במשק. במישור הסובייטי, שבו הזכויות צמודות לעבודה, עובדים לרוב שני בני-הזוג. כלומר: התשלום הוא כ-3% של השכר הממוצע למיטפתה.

לתומי אני חושב שהארוחה הסתיימה. מסתבר שהמנה העיקרית טרם הוגשה: בשר עם תפוחי-אדמה. הוותיקים במוסד קבה, תופיק ועוזי, הזהירו אותנו מראש: תקבלו כמויות עצומות של בשר, שלוש פעמים ביום.

ירי ולובה מאיצים בנו לסיים את הא-רוחה; מוזמנים לקירקס. ההצגה תתחיל קצת אחרי שבע, ובחוף כבר חשוך. היום מחשיך בעונה זו של השנה ב-5 אחרי-הצהריים. ואולי עוד קודם, והשחר — מספרים לנו — עולה רק אחרי 9 בבוקר. הקרקס מרשים. הלוליינים מבצעים תר-גילי אקרובטיקה עוצרי-נשימה. את ההור-פעה מלווה תימורת בת עשרות נגנים, המשמיעה שירי-עם רוסיים. לפתע נדמה לנו כי חזרנו לימי תנועת-

וודקה וציונות

הנוער. המנגינות מוכרות ליוסי שריד ולי, שני הצברים שבמישלחת, כמנגינות יש-ראליות מובהקות, וכל אחד מאיתנו מפזם לעצמו את המילים העבריות המתאימות, שהולבשו עליידי פיזמונאים ארצישרא-ליים על הנעימות הרוסיות.

הסירובניקים

הראשונים

השעה מאוחרת. המכוניות מחזירות אותנו לבית המלון. בחוף ממתניגים שני פעילי-עליה, עימם נדברנו להיפגש. נפר-דים מתופיק טובי, עוזי בורשטיין והמלווים הסובייטיים, ומצטרפים לשניים, לפגישה עם סירובניקים ותיקים, חלקם צעירים בראשית שנות ה-30' שלהם, חלקם מבוג-רים יותר.

הפגישה נרגשת. הם מספרים על בעיר-תיהם האישיות. כל אחד מאיתנו רושם לעצמו הערות. הבאנו להם תקליטים, לר-חות'שנה, בולים, ממתקים, מחזיקי-מפ-תחות.

היושבים בחדר נפגשו לאחריה עם הי-סטוריום האמריקאיים, שביקרו בברית-

ספים. לובה שאל אם נתנגד לכך שהפניה אלינו תהיה בלשון "חברים", "טאבריי-שים", כמקובל בברית-המועצות, וכולנו מסכימים לכך ברצון. אני משוחח עם יורי מיכאייב, המלווה הצמוד אלינו, אדם אינטליגנטי, עיתונאי, עובד אפ"ר, סוכנות-העיתונות הסובייטית המפיצה מאמרי-פרשנות, שלא בדומה ל-"טא"ס, המעבירה ידיעות בלבד. השיחה היא פוליטית.

בינתיים — ארוחה רוסית ראשונה. אני מחפש את ה"ביצה הרוסית" הישראלית, אלא שזו עלתה כנראה לצמיתות ליש-ראל, ונתאורחה שם. המלצרים לובשים וסטים רקומים בסיגנון אוקראינה, ואנו אוכלים פיטריות כבושות, דגיל-אקס, פרו-סות'בשר, שותים וודקה ובירה רוסיים. מלמד מגישים הרוסים דגים כשרים.

משוחחים על רמת-המחיה והמחירים, שכרי-הדירה הוא נמוך ביותר, מתחשבים ברמת-ההכנסה; השכר הממוצע לעובד הוא כ-160 רובל לחודש, ושכר הדירה בר-מוסקבה הוא כארבעה רובל לדירה בת שניים או שלושה חדרים, עם חשמל, הסקה מרכזית ושרות מעלית מגיעה החי-זקת דירת מגורים לכ-10 רובל לחודש.

צעיר, בזמן מילחמת-העולם השניה היית ילד רך. בניגוד לישראלים מבוגרים יותר, הצבא האדום אינו מעורר אצלי אסוציאצ-יות של רחשי-תודה. כחניך אסכולות מע-רביות ועיתונות מערבית בתקופת המיל-חמה הקרה, אני מרגיש כי אני חדור-דיעות קדומות אנטי-סובייטיות. ספרי-הי-מתח והסרטים ציירו בעיני בני דורי את הרוסים כאויבים מסוכנים. עלי להשתחרר מדיעותי הקדומות ולשמור על איוון נכון. מלון אוקראינה. גם כאן קבלת-פנים.

אני רואה בין מקבלי-הפנים את רות לוביץ', קומוניסטית ותיקה, אשה מעשית ומלאת-חן. תופיק מסביר שהיא בעצם הי-שגרייה של ר"ח בברית-המועצות. רש-מים למכביר, ואני מצטער שלא הצטיידתי ברשם-קול. אני רושם את רשמי מדי פעם בכלוק-מיכתבים, אבל רק מיקצת מהרשמים.

החדרים במלון גדולים. הריהוט כבד במיקצת. המפתח נמסר לארחי המלון עליידי שוערת הקומה, המסבירה לי שעלי לחזור ולהפקיד בידיה את המפתח עם צאתי מחדרי. המעלית מיושנת למדי, ואי-טית להחריד.

לארוחת-הערב מצטרפים "חברים" נר-

21 בנובמבר.

דיילת אירופלוטס מודיעה לנו ברוסית ובאנגלית שאנו טסים בשמי ברית-המור-עצות. מתחתינו ארץ רחבת-ידיים. מדינה המשתרעת על פני מחצית אירופה ושליש אסיה, שיטת מכדור-הארץ כולו. ברית-המועצות משתרעת מהים הבאלטי והים השחור עד האוקיינוס השקט, מאוקיינוס-הקרח הצפוני עד גבולות סין. דומני שזוהי היחידה המדינית הגדולה ביותר בעולם. נוחתים באחד מנמלי-התעופה של מוס-קבה. הסידורים נמל מהירים למדי. ממ-תינים לנו מכיר ועד-השלום הסובייטי והאחרית לקשרים בינלאומיים בוועד-השלום, החברה חודרובה.

אנו מוכנסים לאולם הווי-אייפי, ונערכת לכבודנו קבלת-פנים. חודרובה מתנצלת על איחור המתורגמן, ופורשת באנגלית את תוכנית ביקורנו. מבקשת הערות והי-עזות.

אחדים מאיתנו מעלים מישאלות מיו-חדות. אני מבקש להיפגש עם מישפטנים סובייטיים. חודרובה רושמת לעצמה את מישאלתי, ומבטיחה שהעניין יוסדר.

בינתיים מגיע המתורגמן, לובה, ומתנשק עם תופיק טובי ועוזי בורשטיין ולוחץ את ידי כולנו. עוזי מספר לי כי לובה התגורר לפני למעלה מ-20 שנה בישראל, חזר לברית-המועצות, והוא עובד במוסד קבה כעיתונאי וכפרשן. לובה חוזר בעב-רית על לוח-הפגישות העמוס.

המארחים מדגישים שקבעו סידורי-כש-רות'ונסיעה מיוחדים לאברהם מלמד, הדתי שבחבורה. לובה רואה שאני מזלזל ומק-צת בקור הסובייטי ומפציר בי ללבוש את מעיל הפרווה שלי, להתעטף בצעיף ולחבוש כובע. "חבל שתתקרר", הוא מר-היר בדאגה.

לרשותנו צמודות כמה מכוניות, ואני מוזמן את לובה להיכנס למכונית. אני צמא להסברים, ולובה מנדב אותם בשפע. מרחוק מתגלים מעין מגרדי-שחקים, כש-מעליהם מזדקרים מיגדלים מחודדים. סטאר-לין — מסביר לובה — בנה מיספר מגד-לים כאלה, ואחד מהם הוא מלון אוקראינה, המלון שבו נתאכסן.

הכבישים הם רחביידיים, והתנועה זר-רמת ללא הרף, אולי בגלל מיעוט יחסי של מכוניות.

אני סוקר את גושי-הבטון העצומים. הם ממוקמים בוויות שונות, עלי-מנת להח-ליש את רעש הכרך. המיבנים מכוערים, חסרה השראה ארכיטקטונית. המון בטון, כימעט כמו אצלנו, אבל גדול יותר ומכור-ער פי כמה. המיגדלים המבצבים מדי פעם ואוקיינוס הבטון חוזרים ומוזכרים כי מדובר בכרך עצום — למעלה משמונה מיליון תושבים.

דגים

לח"כ מלמד

פני שיצאנו לברית-המועצות השב-תי לשאלתו של עיתונאי זר, כי אני רוצה לראות ולהתרשם באופן בלתי-אמי-

אש תמיד בכיכר מרכזית במינסק, הצטלמו חבריי המישלחת כשהם חוזקים כבוד לאנדרטה לזכר הקורבנות של המילחמה האנטי-נאצית. ליד המדריכה הסוביי-

טית (מימין) עומדים ח"כ תופיק טובי, ח"כ נפתלי פדר, אמנון זיכרוני, דורית ויוסי שריד, מלאו סובייטי וחבר-כנסת אברהם מלמד, שהמארחים הסובייטיים מלאו לו לטידורי כשרות מיוחדים.